

Postanowienie z dnia 18 kwietnia 2011 r.

III UZ 4/11

Nieopłacona apelacja złożona przez radcę prawnego w postępowaniu wszczętym przed wejściem w życie ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r., o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 234, poz. 1571) podlega odrzuceniu na podstawie art. art. 130² § 1 k.p.c. bez wezwania o uiszczenie opłaty.

Przewodniczący SSN Zbigniew Myszka, Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca), Jolanta Strusińska-Żukowska.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 18 kwietnia 2011 r. sprawy z odwołania Krystyny K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w S. o rentę z tytułu niezdolności do pracy, na skutek zażalenia odwołującej się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 14 grudnia 2010 r. [...]

o d d a l i ł zażalenie.

U z a s a d n i e n i e

W sprawie z odwołania ubezpieczonej Krystyny K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w S. z dnia 9 lipca 2008 r. (odmawiającej ubezpieczonej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy), Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie, na wniosek ubezpieczonej, postanowieniem z dnia 6 października 2009 r. ustanowił dla niej pełnomocnika z urzędu w osobie radcy prawnego.

Wyrokiem z dnia 27 lipca 2010 r. Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie oddalił odwołanie. Na wniosek pełnomocnika ubezpieczonej zostało sporządzone uzasadnienie wyroku, doręczone temu pełnomocnikowi wraz z odpisem wyroku w dniu 20 sierpnia 2010 r. W dniu 3 września 2010 r. pełnomocnik ubezpieczonej nadał w urzędzie pocztowym apelację ubezpieczonej od wy-

roku Sądu Okręgowego z dnia 27 lipca 2010 r. Nie uiścił przy tym opłaty podstawowej od apelacji w kwocie 30 zł. Przewodnicząca Wydziału, pismem doręczonym pełnomocnikowi w dniu 14 września 2010 r., wezwała pełnomocnika ubezpieczonej do uiszczenia opłaty od apelacji w kwocie 30 zł. Opłatę tą uiszczono w dniu 15 września 2010 r.

Postanowieniem z dnia 14 grudnia 2010 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie na podstawie art. 373 k.p.c. w związku z art. 370 k.p.c. i art. 130² § 1 k.p.c. odrzucił apelację ubezpieczonej jako nieopłaconą w terminie. W uzasadnieniu podniesiono, że profesjonalny pełnomocnik działający za ubezpieczoną był zobowiązany do uiszczenia opłaty od apelacji w kwocie 30 zł w terminie do złożenia tej apelacji. Uiszczenie opłaty po tym terminie powoduje, że apelacja jako nieopłacona podlega odrzuceniu na podstawie art. 373 k.p.c. w związku z art. 370 k.p.c.

Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 18 stycznia 2010 r., II UZ 48/09 (LEX nr 583830), w którym wskazano, że nie ma podstaw do stwierdzenia, że po uchyleniu, z dniem 1 lipca 2009 r., art. 130² § 3 k.p.c., uległy jakimkolwiek zmianom rygory dotyczące braków fiskalnych pism procesowych będących środkami zaskarżenia (odwoławczymi) wnoszonymi przez profesjonalnych pełnomocników. Wyeliminowanie wskazanego przepisu z porządku prawnego nie oznacza, że w procedurze cywilnej odstąpiono od zasady samoobliczania i samoopłacania opłat sądowych od pism procesowych będących środkami zaskarżenia (odwoławczymi) wnoszonymi przez profesjonalnych pełnomocników (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2010 r., II CZ 79/09, LEX 585775).

Postanowienie Sądu Apelacyjnego zaskarżył zażaleniem do Sądu Najwyższego pełnomocnik ubezpieczonej wnosząc o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Szczecinie oraz o zasądzenie na rzecz ubezpieczonej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przypisanych. Żalący się zarzucił naruszenie przepisów postępowania: a) art. 130² § 1 k.p.c., przez niewłaściwe zastosowanie; b) art. 373 k.p.c. w związku z art. 370 k.p.c., przez ich błędną interpretację polegającą na przyjęciu, że w ustalonym stanie faktycznym apelacja została opłacona po terminie i jako taka podlegała odrzuceniu.

Uzasadniając zarzut naruszenia art. 373 k.p.c. w związku z art. 370 k.p.c. żalący się wskazał, że Sąd Apelacyjny błędnie uznał, że apelacja nieopłacona, o której

mowa w art. 370 k.p.c., to taka apelacja, od której opłata nie została uiszczona w terminie do wniesienia tego środka odwoławczego. Nie sposób zgodzić się z taką interpretacją przepisu, bowiem oznaczałoby to, że strona nie ma możliwości uzupełnienia braku formalnego w postaci braku opłaty zgodnie z treścią art. 130 k.p.c. Przepis art. 370 k.p.c. nie odnosi się bowiem do sytuacji, w której strona jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, tylko do każdej strony postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zaskarżone postanowienie zostało wydane na podstawie („pod rządem”) art. 130² § 3 k.p.c., zgodnie z którym „Sąd odrzuca bez wezwania o uiszczenie opłaty pismo wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego środki odwoławcze lub środki zaskarżenia (apelację, zażalenie, skargę kasacyjną, skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, sprzeciw od wyroku zaocznego, zarzuty od nakazu zapłaty, skargę na orzeczenie referendarza sądowego) podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia”. Nie jest w sprawie kwestionowane, że apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł pełnomocnik strony będący radcą prawnym w dniu 3 września 2010 r., że apelacja ta podlegała opłacie stałej (30 zł) i że opłata ta nie została wniesiona w terminie otwartym do wniesienia apelacji (do 3 września 2010 r.). Podstawienie powyższych okoliczności pod zacytowany na wstępie przepis prowadzi nieodzownie do wniosku, że według tego przepisu apelacja podlegała odrzuceniu bez wezwania o uiszczenie opłaty.

W zażaleniu bezzasadnie zarzucono zastosowanie art. 130² § 1 k.p.c., nie ze względu na treść tego przepisu, bo ta nie budziła kontrowersji, ale ze względu na to, że przepis ten z dniem 1 lipca 2009 r. uzyskał inne znaczenie po uchyleniu art. 130² § 3 k.p.c. przez ustawę z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 234, poz. 1571). Z chwilą uchylenia art. 130² § 3 k.p.c. istotnie ujawniła się w orzecznictwie, także Sądu Najwyższego wątpliwość co do dalszego zachowania przez art. 130² § 1 k.p.c. jego odrębnego normatywnego znaczenia.

Należy uznać, że wynikające na tym tle kontrowersje wyjaśniła uchwała Sądu Najwyższego w składzie siedmiu sędziów z dnia 15 czerwca 2010 r., II UZP 4/10 (OSNP 2011 nr 3-4, poz. 38), mająca moc zasady prawnej: Nieopłacona skarga ka-

sacyjna złożona przez adwokata lub radcę prawnego po wejściu w życie ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r., o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 234, poz. 1571) podlega odrzuceniu w razie niewykonania zarządzenia wzywającego do opłacenia skargi (art. 398 § 2 k.p.c. w związku z art. 130 § 1 k.p.c.)”.

Z powyższej uchwały wynika, że nowy stan prawny, w którym nie ma art. 130² § 3 k.p.c., oznacza zmianę normatywną także w odniesieniu do art. 130² § 1 k.p.c., którego stosowanie - w zmienionym kontekście - pozostaje w ścisłym związku z możliwością naprawienia uchybienia w drodze czynności dokonanej przez stronę (art. 130 § 1 k.p.c.). Według powołanej uchwały, nowe normatywne znaczenie art. 130² § 1 k.p.c., ma zastosowanie do skarg kasacyjnych wnoszonych po wejściu w życie ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. (po 1 lipca 2009 r.), ze względu na art. 8 ust. 1 tej ustawy nakazujący stosowanie ustawy nowej „do postępowań wszczętych po dniu jej wejścia w życie” i uznanie, że zaskarżenie skargą kasacyjną prawomocnego orzeczenia jest wszczęciem nowego postępowania.

Stosownie do powołanego przepisu przejściowego (art. 8 ust. 1) ustawy nowelizującej z dnia 5 grudnia 2008 r.: „Przepisy niniejszej ustawy stosuje się do postępowań wszczętych po dniu jej wejścia w życie z zastrzeżeniem art. 2-5”. W związku z tym - inaczej niż w przypadku postępowań kasacyjnych - nową regulację (dotyczącą między innymi uchylenia art. 130² § 3 i § 4 k.p.c.) stosuje się nie do środka zaskarżenia wniesionego po wejściu w życie nowelizacji, ale - do nowych postępowań „wszczętych po dniu jej wejścia w życie”, to jest po dniu 1 lipca 2009 r. (art. 9 tej ustawy). Postępowanie sądowe w rozpatrywanej sprawie wynikające z odwołania od decyzji ZUS z 9 lipca 2008 r. zostało wszczęte przed wejściem w życie ustawy nowelizującej, co jednoznacznie przesądza o niezastosowaniu do apelacji wniesionej przez pełnomocnika będącego radcą prawnym bez wniesienia opłaty stałej nowych regulacji, natomiast o zastosowaniu art. 130² § 1 i § 3 k.p.c. w dotychczasowym brzmieniu, których treść - o czym na wstępie - nie nasuwa wątpliwości interpretacyjnych w zakresie kontrowersyjnego problemu sprawy.

Uznając, że zaskarżone postanowienie mimo częściowo błędnego uzasadnienia odpowiada prawu, Sąd Najwyższy postanowił o oddaleniu niezasadnego zażalenia (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

=====